

KRONIKA**Borut Belec – sedemdesetletnik**

Maribor, 13. 1. 2001

Kakor nam kroženje Zemlje po osončju neizprosno meri dolžino prehojene življenjske poti, nas po drugi strani izziva, da pretehtamo bero našega dela, ki je nastala v tem času. Ko ocenjujemo ustvarjalnost našega jubilaranta, moramo ugotoviti, da je s svojim pedagoškim, znanstvenoraziskovalnim in organizacijskim delom nedvomno vodilna osebnost mariborske geografske srenje in eden izmed najvidnejših slovenskih geografov.

Četudi rojen Mariborčan, je mladost preživel v Ljutomeru in je že zato Prlekiji in celotni subpanski Sloveniji posvetil velik del svojega raziskovalnega dela. Po končani klasični gimnaziji v Mariboru je leta 1955 diplomiral na Prirodoslovno-matematično-filozofski fakulteti, se zaposlil na klasični gimnaziji in v Pokrajinskem muzeju v Mariboru ter od leta 1962 na Pedagoški akademiji v Mariboru kot predavatelj obče in regionalne geografije, nekaj časa pa je predaval tudi na Višji in Visoki ekonomsko-komercialni šoli v Mariboru.

Že med študijem je pokazal veliko željo po znanju in njegovem terenskem potrjevanju. To je bil čas, ko so pod nesporno Melikovo avtoriteto potekala načrtna preučevanja na področju fizične geografije Slovenije. Od tod tudi prve Belčeve razprave o geomorfološkem razvoju Slovenskih in Medjimurskih goric, Haloz in Mariborske ravnine. Hkrati je pod Ilešičevim vplivom mlade geografe privlačevala družbenogeografska problematika slovenskih pokrajin, ki je značilna tudi za večino Belčevih del. Zato ni naključni naslov njegove prve razprave v Geografskem vestniku 27–28 Antropogeografija vasi na Spodnjem Murskem polju.

Pomemben zagon za jubilarantovo raziskovalno delo pomeni leta 1961 ustanovljen Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani, ki je sistematično izvajal lokalnogeografska preučevanja, zlasti v Severovzhodni Sloveniji. Ta so bila hkrati usklajena z raziskovalnimi programi v okviru Zveze geografskih društev Jugo-

slavije in ustreznih komisij Menarodne geografske unije. Raziskovalni dosežki slovenskih geografov so bili tako sprotno dostopni širši geografski javnosti. Ugodna okoliščina je bila tudi Belčeva zaposlitev na novo ustanovljeni Pedagoški akademiji v Mariboru. Takrat je nastala njegova doktorska disertacija Ljutomersko-Ormoške gorice. Delo, objavljeno s podnaslovom agrarna geografija, pomeni poleg Bračičevih Vinorodnih Haloz primer monografije, ki obravnava izbrane naravnogeografske elemente z izrazitim poudarkom na družbenogeografskem razvoju ter recentnih socialnih in gospodarskih procesih. Produktivna usmerjenost Vzhodnih Slovenskih goric je Belca napeljala v sistematična preučevanja posebnih kmetijskih kultur, najprej vinogradništva, nato pa še sadjarstva in hmeljarstva v Sloveniji. Med slovenskimi geografi je bil prvi, ki je preučeval te kulture v njihovi prostorski in razvojni dimenziji od 19. stoletja dalje. Intenzivnost zemljiške rabe, produktivna usmerjenost ter prostorske transformacije podeželja mu pomenijo osnovo za tipologijo agrarnega prostora na Slovenskem, ki jo smemo označiti kot epilog njegovih agrarnogeografskih preučevanj.

Že v sedemdesetih letih se je odzival na takrat poudarjeno družbeno angažiranje v degradiranih, razvojno manj razvitih in obmejnih območjih Slovenije. Sodeloval je v skupinskih raziskavah o socioekonomskih in ekoloških učinkih melioracij in zemljiških zložb v Ščavniški dolini ter problemov obmejnih območij Slovenije. Po osamosvojitvi in nastanku slovensko-hrvaške državne meje je bil nosilec projekta o socioekonomski in demografski problematiki mejnih območij s Hrvaško, po letu 1997 pa je vodil projekt o zemljiški razdrobljenosti v Severovzhodni Sloveniji z vidika vključevanja v integrirano evropsko kmetijstvo. Še zlasti se je posvečal problematiki prekmejne zemljiškoposestne povezanosti, spremembam poljske razdelitve in socialni strukturi podeželja.

Jubilant sodi med geografe z intenzivno mednarodno dejavnostjo, saj je bil od leta 1974 neprekinjeno aktivni udeleženec mednarodnih geografskih kongresov in simpozijev ter član Mednarodne geografske zveze, njenih komisij in delovnih teles na področjih rabe tal, ruralnega razvoja, marginalizacije, spremembe ruralnih sistemov in uravnoreženo-trajnega razvoja podeželja. Med letoma 1992 in 1996 je bil redni član komisije za uravnorežen razvoj ruralnih sistemov, od leta 1996 pa je član študijske skupine za razvojne probleme v marginalnih regijah. Sodeloval je zlasti z geografskimi inštitucijami na Poljskem in Madžarskem ter v Nemčiji. Bil je soorganizator in udeleženec mnogih evropskih mednarodnih univerzitetnih znanstvenih srečanj. Objavljal je v številnih tujih publikacijah. S tovrstno dejavnostjo je znatno prispeval k afirmaciji slovenske geografije v zamejstvu in večji mednarodni razpoznavnosti Slovenije. Povsem umevno je, da je deloval tudi v domačem Geografskem društvu Maribor, Geografskem društvu Slovenije oziroma Zvezi geografskih društev Slovenije.

Za jubilanta je značilna izrazita dejavnost tudi na njegovi matični ustanovi in univerzi. Opravljal je zadolžitve namestnika predstojnika Združenja mariborskih visokošolskih zavodov, dekana Pedagoške akademije in direktorja VTO predmetni pouk. Bil je predstojnik Raziskovalnega inštituta, prodekan za raziskovalno dejavnost in dekan Pedagoške fakultete, večkrat pa je vodil tudi katedro in oddelek za geografijo. Deloval je v raznih organih in komisijah Združenja mariborskih visokošolskih zavodov in Univerze v Mariboru, Raziskovalne skupnosti Slovenije ter Inštituta za geografijo Univerze v Ljubljani.

Bibliografija jubilanta obsega 368 enot, med njimi 34 izvornih znanstvenih člankov, 21 elaboratov, 70 objavljenih predavanj in povzetkov na znanstvenih konferencah, 24 samostojnih sestavkov v znanstvenih in strokovnih knjigah, 3 monografije in 6 univerzitetnih učbenikov. Od leta 1980 ima zapisanih 86 mentorstev (vir: COBISS, Borut Beleč (00481), osebna bibliografija za obdobje 1955–2001).

Za svoje raziskovalno in znanstveno delo je prejel Prešernovo nagrado za študente, nagradi iz sklada Štefana Kovača in sklada Borisa Kidriča, za prispevek k razvoju Pedagoške fakultete in Univerze v Mariboru pa zlato plaketo Pedagoške akademije ter srebrno in zlato plaketo Univerze v Mariboru. Slovenska geografija mu je leta 1997 za izjemne znanstvenoraziskovalne dosežke pri preučevanju Slovenije kot enemu prvih podelila Melikovo priznanje, Univerza v Mariboru pa lani za izredne zasluge na pedagoškem in znanstvenoraziskovalnem področju naslov zaslužnega profesorja.

Strokovni kolegi in prijatelji mu želimo še veliko zdravih let.

Božidar Kert in Ludvik Olas